

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Slovēkijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēkijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/24)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011⁽²⁾, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovēkija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu").⁽³⁾
- (2) Ņemot vērā to, ka Slovēkija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Slovēkijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.
- (3) 2017. gada ziņojums par Slovēkiju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Slovēkijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Slovēkijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Slovēkija 2017. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).⁽³⁾ OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁾ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Slovākija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Savā 2017. gada stabilitātes programmā valdība plāno samazināt nominālo deficītu – 2017. gadā līdz 1,3 % no IKP un 2019. un 2020. gadā pakāpeniski turpināt samazinājumu līdz 0 % no IKP. Ir paredzēts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – tiks sasniegts 2018. gadā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu ir gaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies līdz 46 % 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams.
- (7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Slovākijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2017. gadā būs zināma novirze no minētā ieteikuma.
- (8) Ņemot vērā Slovākijas fiskālo stāvokli, ir gaidāms, ka tā 2018. gadā turpinās veikt korekcijas virzībā uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Atbilstoši kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta minētā korekcija atbilst prasībai, lai valdības neto primāro izdevumu nominālais pieauguma temps⁽²⁾ nepārsniegtu 2,9 %. Tas atbilstu strukturālai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Pastāv risks, ka nemainīgas politikas apstākļos kopējā 2017. un 2018. gada laikā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka Slovākijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2017. gadā nodrošinātu atbilstību šim noteikumam, un ka 2018. gadā būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai izpildītu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un turpmākajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt pašreizējo atlabšanu, gan nodrošināt Slovākijas publisko finanšu stabilitāti. Šajā kontekstā Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Slovākijā.
- (9) Slovākijas publiskās finanses joprojām saskaras ar riskiem ilgtermiņā. Veselības aprūpes izdevumi joprojām rada risku publisko finanšu stabilitātei ilgtermiņā, jo veselības aprūpes izmaksu lietderības palielināšana Slovākijā joprojām ir problemātisks jautājums. Ir veikti daži pasākumi, lai racionalizētu stacionāro aprūpi un samazinātu izmaksas, bet konkrēti rezultāti vēl nav redzami. 2016. gada izdevumu pārskatīšanā ir apzināti iespējami ietaupījumi. Tomēr konkrēti panākumi veselības aprūpes un veselības aprūpes izdevumu visaptverošas reformas īstenošanā līdz šim kavējas, tostarp ir ieviesta diagnostikas grupu sistēma maksājumiem un sāka e-veselības sistēma, kurām ir tikai lēns progress. Tajā pašā laikā tiek prognozēts, ka valsts pensiju sistēmas deficīts ilgtermiņā divkāršosies, un pensionēšanās vecums Slovākijā ir viens no zemākajiem Savienībā. Nesenās korekcijas pensiju sistēmā lielā mērā ir *ad hoc* un īstermiņa.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁽²⁾ Valdības neto izdevumu veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts 4 gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (10) Nodokļu nemaksāšana un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas ir samazinājusies, un tiek pieliktas pūles, lai uzlabotu saistību labprātīgu izpildi. Nodokļu iekasēšanas uzlabojumi ir ievērojami samazinājuši iepriekš augsto PVN iztrūkumu. Šķiet, ka krāpšanas PVN jomā ierobežošanai arī ir bijusi pozitīva ietekme uz uzņēmumu ienākuma nodokļa iekasēšanu. Finanšu administrācija galveno uzmanību pievērš tam, lai uzlabotu PVN saistību izpildi, jo īpaši veicot revīzijas. Tajā pašā laikā tiek izskatīti ar revīziju nesaistīti pasākumi, lai stiprinātu nodokļu saistību labprātīgu izpildi.
- (11) Neraugoties uz uzlabojumiem darba tirgū ekonomikas stabilās atlabšanas un daudzu darbvieta radīšanas rezultātā, problēma joprojām ir ilgstošs bezdarbs. Ilgstoša bezdarba līmenis joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Tas jo īpaši ietekmē atstumtos romu pārstāvjus, mazkvalificētos un jaunos cilvēkus. Turklāt saglabājas reģionālās atšķirības – bezdarba līmenis Slovērijas austrumos joprojām ir divreiz lielāks nekā Bratislavā. Pieaugušo līdzdalība mūžizglītībā un otrās iespējas izglītībā joprojām ir neliela. Neskatoties uz pasākumiem, kas veicina zemu atalgoātu darba ņēmēju nodarbinātību, un notiekošo valsts nodarbinātības dienestu reformu, joprojām pastāv grūtības ieviest individualizētu atbalstu ilgstošiem bezdarbniekiem un neaizsargātām iedzīvotāju grupām citstarp sakarā ar lielu skaitu lietu. Slovērijas rīcības plāns – kuru lielā mērā finansē no Eiropas Sociālā fonda – par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū, ir vērst uz to, lai šo trūkumu novērstu, izmantojot visaptverošu pieeju individualizētiem pakalpojumiem. Tas tiks panākts, sniedzot specializētas konsultācijas, nodrošinot jaunu profilēšanas sistēmu, īstenojot sadarbību ar privātām nodarbinātības aģentūrām un organizējot mērķorientētas mācību programmas, kuras izstrādājuši darba devēji, pamatojoties uz reģionālo darba tirgu vajadzībām. Romu iesaistes līmenis Slovērijas darba tirgū joprojām ir ļoti zems, un progress viņu nodarbinātības līmeņa palielināšanā ir lēns. Faktori, kas veicina viņu vājos rezultātus darba tirgū, ir zems izglītības un prasmju līmenis un diskriminācija. Reproductīvā vecuma sieviešu zemais nodarbinātības līmenis ir saistīts ar ilgo bērna kopšanas atvaļinājumu (līdz pat trim gadiem), kuru vīrieši ņem reti, bērnu aprūpes iestāžu trūkumu – jo īpaši bērniem, kas nav sasnieguši trīs gadu vecumu, un elastīga darbalaika režīmu nelielo izmantošanu.
- (12) Izglītības sistēma nav pietiekami orientēta uz Slovērijas ekonomiskā potenciāla palielināšanu. Izglītības rezultāti un pamatprasmju līmenis joprojām ir neapmierinošs pēc starptautiskajiem standartiem un 2012.–2015. gadā ir pasliktinājies vēl vairāk. Turklāt joprojām pastāv lielas reģionālās atšķirības. Sliktie rezultāti galvenokārt ir saistīti ar skolēnu sociālekonomiskās un etniskās izcelsmes spēcīgu ietekmi, jautājumiem par taisnīgumu, piekļuvi un iekļautību, kā arī skolotāja profesijas samērā mazo pievilcību. Neraugoties uz skolotāju algu palielinājumu divos etapos 2016. gadā (par 4% janvārī un par 6% septembrī) un 2017.–2020. gadā plānotajiem papildu palielinājumiem, nekonkurētspējīgi algu nosacījumi un ierobežota skolotāju tālākizglītība ir vieni no faktoriem, kas profesiju joprojām padara lielā mērā nepievilcīgu, jo īpaši potenciālajiem jaunajiem skolotājiem un tiem, kas dzīvo attīstītākajos valsts reģionos. Nesen pieņemtais pret segregāciju vērstais tiesību akts par atstumto romu kopienas vēl ir pilnībā jāīsteno, lai ieviestu pozitīvas izmaiņas un palielinātu viņu līdzdalību iekļaujošā vispārējā izglītībā, īpašu uzmanību veltot agrīnai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, kā arī pirmsskolas izglītībai.
- (13) Tiek modernizēta Slovērijas valsts pārvalde, bet korupcija joprojām ir problēma. Korupcijas līmenis joprojām tiek uzskatīts par augstu un ir būtisks darījumdarbības šķērslis. Kontroles mehānismi un korupcijas apkarošanas noteikumu izpilde, šķiet, joprojām ir nepietiekami, un politikas iniciatīvas attiecībā uz trauksmes celšanu un pastkastītes uzņēmumiem var nebūt pietiekamas, lai problēmu atrisinātu. Turklāt publiskā iepirkuma praksei trūkst paraugprakses daudzās jomās. Tiek izstrādāti mācību pasākumi, lai nodrošinātu personāla prasmes vadīt efektīvāku iepirkuma sistēmu. Tomēr interešu konflikti, konkrētiem kandidātiem piemērotas iepirkuma specifikācijas un zemākās cenas piešķiršanas kritēriju pārmērīga izmantošana joprojām rada bažas, turklāt tā rezultātā uz kvalitāti balstīta konkurence ir ierobežota. Pastāvīgi tiek ziņots, ka publiskā iepirkuma nepilnības ietekmē publisko resursu sadalījuma lietderību.
- (14) Bieži mainīgā tiesiskā vidē uzņēmumiem ir grūti un dārgi ievērot tiesību aktus, un likumdošanas, normatīvie procesi un maksātspējas režīmi bieži vien tiek uzskatīti par nepietiekami labvēlīgiem darījumdarbībai. Nesen tika izveidota starpministriju darba grupa darījumdarbības veicināšanai, kuru vada Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs, un paredzams, ka līdz 2017. gada jūnijam tā iesniegs priekšlikumus darījumdarbības vides uzlabošanas pasākumiem. Slovērijā joprojām pastāv lieli reglamentējoši šķēršļi darījumdarbības pakalpojumu nozarē. Lai risinātu šo jautājumu, 2017. gada janvārī Komisijas paziņojumā par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem tika sniegti īpaši norādījumi pa profesijām kā daļa no pasākumu kopuma, ar ko novērst šķēršļus pakalpojumu tirgos.

- (15) Efektivitātes uzlabošana, tostarp tiesu sistēmas neatkarība, Slovērijā joprojām ir problēma, lai gan tiek pieliktas pūles, lai novērstu trūkumus. Tomēr arvien pastāv bažas par tiesu sistēmas efektivitāti un neatkarību. Turklāt valsts pārvaldī joprojām apgrūtina neefektivitāte, nepietiekami resursi un sadrumstalotība. Stratēģijas par cilvēkresursu vadību pieņemšana 2015. gada oktobrī un Civildienesta likuma nesēnā pieņemšana ir pozitīvi soļi uz priekšu. Jaunā, politiski neatkarīgā Civildienesta padome uzraudzīs gan Civildienesta likuma principu, gan Civildienesta ierēdņu ētikas kodeksa īstenošanu. Sarežģītais, nepārredzamais tiesiskais regulējums sarežģī attiecības starp ieinteresētajām personām enerģijas tirgū. Jaunākās izmaiņas sadales tarifu noteikšanā liecina par turpmāku politisko un ekonomisko ietekmi. Paredzams, ka enerģijas cenas regulatora neatkarība samazināsies pēc tādu tiesību aktu pieņemšanas, ar kuriem valdībai tiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības iecelt amatā regulatora priekšsēdētāju un Ekonomikas ministrijai un Vides ministrijai tiek piešķirtas tiesības iejaukties cenu noteikšanas procesā.
- (16) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Slovērijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Slovērijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovērijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (17) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā ⁽¹⁾ turpmāk,

AR ŠO IESAKA Slovērijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreizējā atlabšana un jānodrošina Slovērijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus, ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību, tostarp īstenojot līdzekļu izlietojumam atbilstošas vērtības projektu.
2. Uzlabot iesaistīšanas darba tirgū pasākumus nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, tostarp īstenojot rīcības plānu ilgstošiem bezdarbniekiem un nodrošinot individualizētus pakalpojumus un mērķorientētu apmācību. Uzlabot nodarbinātības iespējas sievietēm, jo īpaši paplašinot izmaksu ziņā pieejamu, kvalitatīvu bērnu aprūpi. Uzlabot izglītības kvalitāti un palielināt romu līdzdalību iekļaujošā vispārējā izglītībā.
3. Uzlabot konkurenci un pārredzamību publiskā iepirkuma darbībā un ar spēkā esošo tiesību aktu labāku īstenošanu pastiprināt cīņu pret korupciju. Pieņemt un īstenot visaptverošu plānu, lai mazinātu administratīvus un regulējuma radītos šķēršļus uzņēmumiem. Uzlabot tiesu sistēmas efektivitāti, tostarp samazinot civillietu un komercietu tiesvedības ilgumu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
T. TŌNISTE

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.